

Edinost, izvemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. ...

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. - Oglasi se računajo v ...

Je tudi nekaj zdravega v državi Danski

Pred tristo leti je angleški pesnik napisal nekje, da je v državi Danski nekaj gnilega. Ta beseda je ostala in se čisto pomavlja v časopisih, ko gre za kako deželo ali narod, kjer ni vse v redu in pošteno, kakor bi moralo biti.

In tako je morala večkrat država Danska plačevati, ne da bi bila ne kriva ne dolžna. Ravno v tej državi Danski je danes tudi mnogo zdravega.

Danska je mala kraljevina s kakimi tremi milijoni in pol prebivalcev. Razen 20 do 30 tisoč Nemcev so vsi prebivalci danskega rodu in jezika.

Oni 20 do 30 tisoč Nemcev je prišlo pod oblast danskega kralja še le nedavno, po veliki vojni leta 1920.

Teh Nemcev je, kakor vidite, razmeroma jako malo, vendar pa uživajo v Danski divno svobodo. V šolah se spoštuje nemški jezik, pa še kako! Res je sicer, da je v Danski vsakemu Nemcu dana prilika, da se more naučiti tudi danski jezik, toda to je urejeno tako, da nikomur ne prihaja na misel, da bi hoteli Dani Nemcem narinjati svoj jezik.

Kjer je prebivalstvo mešano, kjer namreč Dani živijo skupno z Nemci in kjer se nahajajo danske in nemške šole, imajo samo stariši pravico za določitev, katero šolo naj obiskuje njihov otrok ali nemško, ali dansko! Tu ni nikakega nasilja, nikakega nagovarjanja, nikakih groženj z nobene strani.

V krajih, kjer Dani živijo pomešano z Nemci, zadostuje, da se oglasi 24 otrok za šolo z nemškim učnim jezikom, da jo dobijo. Zasebne šole pa morejo Nemci in Danskem odpirati kjer in kolikor jih hočejo! Oblas tva jim ne delajo prav nikakih ovir. Razen tega se morejo Nemci posluževati svojega jezika v vseh občinskih in državnih uradih. Na vse nemške vloge odgovarjajo oblastva v nemškem jeziku.

Danska je kulturna država. Majhna je, toda radi svoje pravičnosti in tolerance zavzema eno najlepših mest v krogu na-

Poljska

Skrzynski zahteva Javorino za Poljsko. VARSAVA, 18. Zunanji minister Poljske Skrzynski je v parlamentarni komisiji za zunanje stvari podrobno poročal o vprašanju Javorine. Prešel je zgodovino tega vprašanja ter rekel med drugim: «Poljska zahteva zase Javorino že iz razloga, ker hoče, da se točno izvršijo sklepi poslaniške konference. V glavnem interesu naše in evropske politike sploh je, da se varuje ugled sveta poslanikov. Poljska ima tembolj pravico zahtevati zase Javorino, ko je do sedaj s samozatajevanjem izvrševala sklepe tega sveta.

Dveletna vojaška služba na Poljskem. VARSAVA, 18. Državni zbor je sprejel zakon za uvedbo dveletne vojaške službe.

Francija Krediči za ruhrsko zasedbo pred finančno komisijo. PARIZ, 18. Na današnji seji finančne in zunanje parlamentarne komisije je govoril Poincaré o kreditih za zasedbo ruhrske kotline. Francoski ministrski predsednik je tu izjavil, da so po prvih mesecih zasedbe stroški za ruhrsko kotlino popolnoma izginiti iz proračuna, tako da bo lako ostala Francija v Poruhru dokler bo hotela, ne da bi pri tem trpela kako škoda.

Belgija Stavka belgijskih železničarjev. PARIZ, 18. Iz Bruslja poročajo, da je stavka železničarjev stopila v kritičen stadij. Strojevodje in vse ostalo osebje so sinoči nepričakovano zapustili delo. Med Brusljem in Antverpom je ves železniški promet popolnoma pretrgan.

Anglija Angleško-ruski odnosi v dolnji zbornici. LONDON, 18. Zbornica je danes nadaljevala razpravo o angleško-ruskem sporu. Več poslancev je posvarilo vlado, da naj se skuša izogniti pretrganju odnosov z Rusijo. Mac Neil je izjavil, da ni mogoče dati nobenih zagotovil v tem pogledu ter dostavil, da bo angleški zastopnik zapustil Moskvo, ako bo Rusija zavrnila angleške pogoje.

Nemčija Zbiranje francosko-belgijskih čet v Poruhju. BERLIN, 18. Iz Essena poročajo o raznih ukrepih francoskih zasedbenih oblastev, iz katerih se bi dalo sklepati, da se bo poostрил pritisk v blokiranih pokrajinah.

Čehoslovaška Povratek Svehle v Prago. PRAGA, 18. Ministrski predsednik Svehla se je povrnil v Prago po skoro dvehmesečnem zdravljenju v Italiji. Svehla bo v kratkem zopet prevzel svoj urad.

Rusija Ruski protest proti gonji poljskega tiska. MOSKVA, 18. Ruski zastopnik v Varšavi je izročil poljskemu zunanjemu ministru protestno noto sovjetske vlade proti Rusiji covražnemu pisanju poljskih listov povodom umora Vorovskega.

to, da pripravi vse zakone, ki jih ima kot nujne predložiti narodni skupščini v razpravo. T imajni zakoni so: 1. zakon o službeni tuadniški pragmatiki, 2. invalidski, 3. zakon o organizaciji vojske, 4. zakon o sodnikih itd.

Včeraj dopoldne sta se o parlamentarni situaciji dlje časa razgovarjala ministrski predsednik Pašić in minister Ljuba Jovanović. Minister Jovanović je nato odšel na dvor, kjer je kralju poročal o rezultatih plenarne seje narodne skupščine in o splošni politični situaciji.

Preliminarni sporazum z Radićem. BELGRAD, 17. Večina revizionističnih poslancev je odpotovala po končani seji narodne skupščine domov. V Belgradu pa je ostal dr. Korosec, ki je imel včeraj daljši razgovor z ministrskim predsednikom Pašićem in pozneje razgovor z zunanjim ministrom dr. Ninčevićem. Tem sestankom prispejujejo parlamentarni krogi veliko važnost, češ da gre za obnovo pogajanj v Radićem in revizionisti. Na drugi strani pa trde, da so bili ti razgovori popolnoma drugega značaja, da je dr. Korosec predložil le spomenico svojega kluba glede ureditve spornih lastninskih vprašanj, ki so nastala povodom raznejevitve napram Italiji v slovenskih obmejnih krajih in v Prekmurju. Iz nekaterih ljudovskih krogov pa se čuje vest, da so se ti pogovori tikali vprašanja, kako nadaljevati pogajanja, ki bi omogočila sklenitev preliminarnega sporazuma. Po poročilu «Tribune» iz Zagreba je Radić za tak sporazum, vztraja pa še vedno pri zahtevi, da se v novembru letos razpišejo nove volitve, ki bi naj dale pravi izraz političnega razpoloženja med masami hrvatskega, srbskega in slovenskega naroda. Radić upa, da bo pri teh volitvah pridobil povsod na glasovih.

V parlamentu je bilo včeraj zanimivo dejstvo, da je v Zagreb po predhodni konferenci s Pašićem in Ljubom Jovanovićem odpotoval začasni predsednik narodne skupščine dr. Dušan Peleš. Da bi se njegovo potovanje v Zagreb napačno ne tolmačilo, je dr. Peleš pozval v skupščino novinarje in dopisnike listov ter jim izjavil, da ima njegova pot v Zagreb popolnoma priven značaj, da potuje v Zagreb v privatnih in rodbinskih zadevah. Nasprotno pa trdijo parlamentarni krogi, da ima dr. Peleševa pot v Zagreb tudi politični značaj.

Kotor se priključuje Cetinjski oblasti. BELGRAD, 18. Na konferenci okrožnih načelnikov, komandantov orožniške brigade, velikega župana cetinjskega in načelnika javne varnosti Zike Lazića je bilo sklenjeno, naj se ministru notranjih dle z ozirom na javno varnost predlaga, da se Boka Kotorska, ki je doslej pripadala Dalmaciji, na podlagi zakona o občni upravi udruži s cetinjsko oblastjo. Minister notranjih poslov je za predlog sprejel in že izdal potrebne odredbe.

Resno gibanje srednješolskih profesorjev. BELGRAD, 18. Na zadnji seji ministrskega sveta je minister prosvete Marko Trifković poročal o resnem gibanju srednješolskih profesorjev. Uduženje profesorjev, ki šteje v Srbiji in Vojvodini preko 1000 članov, je ministrstvu prosvete predložilo spomenico glede izboljšanja gnotnega položaja. Ministrski svet je obenem razpravljal o posledicah, ki bi jih povzročil kolektivni izstop srednješolskih profesorjev dne 1. junija v šolski upravi. Vlada smatra to gibanje za resno. Z ozirom na skorajšnji zaključek šolskega leta pa bi imel izstop profesorjev težke posledice. Vlada radi tega razmotriva to gibanje tudi s stališča javnih državnih interesov. Čim sprejme narodna skupščina uradniški zakon in bo sprejet zakon o izenačenju neposrednih davkov, bo vlada takoj definitivno uredila vprašanje srednješolskih profesorjev. Po daljši debati je bil minister prosvete pooblaščen, da temeljito prouči to vprašanje in vladi nato na bodočih sejah poroča.

Čehoslovaška Novo apostolski nuncij v Pragi. PRAGA, 18. Mons. Micara, ki je bil do sedaj nuncij v Pragi, je premeščen v Bruselj. Za Prago je imenovan dosedanji nuncij v Bukarešti, mons. Marmaggi.

Čehoslovaška sladkorna kampanja. PRAGA, 18. Delo rafiniranja gre proti protj koncu. V Češki, Moravski in Slezijski se pridelalo približno 5,600.000 stotov rafiniranega sladkorja.

Novo čehoslovaško posojilo. PRAGA, 18. «Česke Slovo» piše, da ima vlada namen najeti v inozemstvu posojilo pol milijarde š. kron. Ta denar bi se uporabil za gradnjo železnice na Slovaškem in v karpatski Rusiji.

Rusija Ruski protest proti gonji poljskega tiska. MOSKVA, 18. Ruski zastopnik v Varšavi je izročil poljskemu zunanjemu ministru protestno noto sovjetske vlade proti Rusiji covražnemu pisanju poljskih listov povodom umora Vorovskega.

Italija

Nadaljevanje razprave o novi carinski tarifi. RIM, 18. Tudi včerajšnje sejo je skoro popolnoma izpolnila razprava o novi carinski tarifi. Unitarje Corsi se je odločno izrazil proti načelom protekcionizma v davčni politiki ter pozval zbornico, da se naj izreče za princip svobode in trgovini, ki bolj odgovarja duhu moderne človeške družbe.

Demokrat Alessio je govoril o dobrih straneh tarife iz leta 1921. Maksimalist Buffoni je izjavil, da se nova tarifa naslanja na načelo protekcionizma, vsled česar da je ne more odobravati v imenu zaščite interesov delavskih slojev. Nasprotno je on. Olivetti ugovarjal tem izjavljanjem ter se izrekel za protekcionistično davčno politiko, kateri sledijo celo države, kjer imajo socialisti odločilno besedo v upravi. Zavračal je trditve, da škodi avtonomna tarifa interesom poljedelstva, ko je taka tarifa dobila v Franciji svoje najboljšje zagovornike baš v zaščitnikih poljedelcev.

Ob 19.25 je bila nato seja ukinjena.

On. Acerbo o sedanjem političnem položaju in volilni reformi. RIM, 18. Urednik «Tribune» je imel z on. Acerbom pogovor o političnem položaju. Državni podtajnik na ministrskem predsedništvu je tu izjavil, da je protifašistsovska propaganda vzbudila stud pri množki, ki se z največjo nesebičnostjo trudi za boljše bodočnost države. Uspeh teh poskusov za intrige bo edino upravičeval še strožje ukrepe vlade proti sovražnikom domovine. Pri tej priliki se je on. Acerbo izjavil proti proporcionalni v volilnem sistemu in za reformo ustave, ki tvori v teh zadnjih dneh predmet resnega proučevanja s strani vlade.

Videmski fašisti predani tržaškemu vojaškemu sodišču. VIDEM, 18. General Italo Balbo je odšel, da bodo sojeni od tržaškega vojaškega sodišča oni fašisti, ki so zasedli sedež fašja v Vidmu ter se tako pregrešili proti disciplini.

Sedež rimskega fašja ni bil zaseden. RIM, 18. Vest nekaterih listov, da je bila palača Marignoli, sedež rimskega fašja, zasedena od poveljstva 10. cene prostovoljne milice za zaščito države, je brez vsake podlage.

Ogrski finančni minister v Rimu. RIM, 18. Danes je prispel ogrski finančni minister Kallay.

Potresni sunek v Jakinu. JAKIN, 18. Sinoči ob 22.5 se je tu začutil potresni sunek, ki je trajal nekoliko sekund. Ljudje so zbežali na prosto. Skode ni nobene.

Paritetična komisija za Reko sklicana. RIM, 18. Vsled dogovorov med rimsko in belgrijsko vlado je bilo sklenjeno, da se bo paritetična komisija za Reko 25. t. m. zopet sestala v Rimu.

Jugoslavija

Novo smernice v notranji politiki. - Politični pomen govora Ljube Jovanovića. BELGRAD, 18. Belgrijska politična javnost in parlament sta bila včeraj popolnoma pod vtisom velikega govora Ljube Jovanovića. Govor je na vse parlamentarne in politične stranke napravil najgloblje vtis. Vsi naglašajo, da je Ljuba Jovanović s tem govorom dal notranjepolitičnemu življenju nove smernice. Vsi listi govora živahno komentirajo. Govor pa je tudi po poročilih iz Zagreba tam med hrvatskimi politikami bil sprejet kot politična izjava dalekožejnega pomena.

Na predinočni veliki seji narodne skupščine pa se je končno dobevoval ljut duel med Svetozarjem Pribičevićem in Ljubom Jovanovićem, ki predstavljata dve struji, zastopajoči popolnoma diametralno nasprotno smeri v vprašanju ureditve države in glede nadaljne taktike v notranji politiki. Veliko važnost pa pripisujejo parlamentarni krogi Jovanovićevi izjavi glede nadaljevanja pogajanj z Radićevom stranko. Na pripombo Pribičevića: «Ali bi se ne hoteli iti pogajati v Zagreb?», je Ljuba Jovanović odločno in jasno odgovoril: «Vi, g. Pribičević, vprašujete za moje namene. Hočem Vam povedati. Odšel bi, in to smatram za svojo dolžnost, da se pogajam. Z mojim odhodom v Zagreb intrigira že dve leti gotova gospoda. Svojeodbojno so me ovirali orožniki in avstrijska vlada, sedaj pa to ovirajo intrige. Zakaj bi ne šel k onim, ki so prišli k nam in bili v moji hiši? Gospodje, ali naj človek, ki gre in razgovarja o raznih državnih in narodnih stvareh, takoj postane sumljiv in ali je, to kaj nepoštenega? Jaz sem tako delal vedno z vsemi skupinami v skupščini. Tudi se pa uvaja nov sistem, da se ljudje, ki so po zaupanju ljudstva člani te zbornice in ki so dolžni, da zvedo, kaj eni ali drugi mislijo, da se ti ljudje drug od drugega odbijajo kot razbojniki v gozdu in da se še naprej proglašajo za sovražnike; in če pridemo drug k drugemu, nas proglašajo za zločince in očitajo, da delamo zločin. Jaz sem bil proti temu že od začetka našega ujedinjenja. Stal sem vedno na stališču, da morajo v tej državi Srbi ostati Srbi, Hrvati Hrvati, Slovenci pa Slovenci.»

Plenarna seja je pa tudi za nadaljni razvoj notranjepolitičnih odnosov zelo karakteristična. V jasnejših oblikah se je začela očrtavati skupna fronta radikalov in njih zveznikov proti demokratom.

Po viharjih in nevihtah na veliki seji narodne skupščine je sedaj zopet nastalo nekako premirje. Včerajšnje viharne debate so mestoma razjasnile politični horizont, mestoma pa poglobile strankarske strasti in diference. V klubih je včeraj vladalo popolnoma mirno življenje. Večina poslancev je odšla v svoje domače kraje, ker je skupščina zaradi katoliških in muslimanskih praznikov odročena do 22. t. m. V Belgradu so ostali samo uglednejši politiki, ki bodo skušali nadaljevati razne razgovore in posvetovanja.

Čas do prihodnjega sestanka narodne skupščine namerava vlada izkoristiti v

Brzjavni in telefonski promet je popolnoma pretrgan. Te dni so odšla v Poruhrije tudi velika francoska in belgijska ojačenja.

Novo nemške ponudbe se pričakujejo tekem prihodnjega tedna. BERLIN, 18. «Berliner Tagblatt» poroča danes iz uradnega vira, da je vlada sklenila predložiti novo ponudbo zaveznikom. Stavka pristaniških delavcev v Hamburgu. HAMBURG, 18. Vsled stavke pristaniških delavcev počiva od včeraj vse delo v pristanišču. Delavci so zavrnili ponudeno jim 16 odstotno povišanje plač. V stavko so stopili tudi pristaniški strojevodje in kurjači.

Bolgarska Protikomitaška borba v Bolgariji. - Poročilo o smrti Aleksandrova se potrjuje. BELGRAD, 18. Vesti iz Bolgarije potrjujejo, da je bil v zadnjih bojih vladnih čet s komitami ubit vodja makedonstvujskih Todor Aleksandrov. V borbah v okolici Džumaje je bil včeraj ranjen drugi komitški vodja Jovan Grlo, vendar pa se bolgarskim četam ni posrečilo, da bi ga ujele, ker so ga tovariši odnesli s seboj na Osovo goranino v smeri proti Čustendilu. Pač pa je bilo v bojih pri Džumaji ujetih nad 100 drugih komitašev.

V Sofiji je bil aretirani general Protogerov, ker je bil v zvezi z glavnim odborom makedonstvujskih. Prišel bo z drugimi voditelji komitaške akcije pred preki sod. Z njim vred je bilo v Sofiji na novo aretiranih okrog 20 ljudi.

Akcija proti komitašem se nadaljuje z vso energijo. Ves jugozapadni del Bolgarije je spremenjen v bojišče, kjer se vrše dan za dnevom krvavi spopadi med redno vojsko in komiti. Časopisi o vsem tem ne smejo objavljati drugih poročil kakor uradne komunikacije. Stamboljski je prepovedal tudi članom vlade izjave o protikomitski akciji.

STIP, 18. V bitki pri Perovu je bil ubit komitški vojvoda Avram Predočević, ki je osumljen mnogih zločinov v melniškem srezu. Ranjen in prijel je bil tudi Nikola Prosnović, sorodnik pok. Predočevića.

SOFIJA, 18. Kakor se zatrjuje z uradne strani, so kraji okoli Džumaje in Petriča vsed o Melnika popolnoma očiščeni komitašev. Razbite komitaške čete so se razpršile po obmejnih krajih ter ne kažejo nikakega odpora več proti vladnim četam, ki jih neprestano preganjajo.

Grško-bolgarski spor poravnani. ATENE, 18. Grška vlada je odgovorila na zelo vljuden način na protestno noto Bolgarske proti preganjanju Bolgarov v zapadni Traciji ter objavila, da bodo interniranci osvobojeni.

37 milijard primanjkljaja v ogrski trgovski bilanci. BUDAPEST, 18. Trgovska bilanca za prvo četrtletje 1923. izkazuje za 37 milijard primanjkljaja. Posebno se je dvignil uvoz lesa, premoaga in železa. Na drugi strani se je znatno znižal izvoz moke, klavne živine in vina.

Italijansko-avstrijska trgovinska pogodba odobrena. DUNAJ, 18. Avstrijska poslanska zbornica je odobrila italijansko-avstrijsko trgovinsko pogodbo. Socialisti so glasovali proti.

Maršal Foch na Dunaju. DUNAJ, 18. Sinoči je dospel iz Prage maršal Foch, ki bo jutri nadaljeval svoj pot v Belgrad.

DNEVNE VESTI

«Medeni tedni» se bližajo h koncu. Po lepih dnevnih poezije se začena oglašati trda realnost. Z drzno zasnovano in izvedeno nekrvavo revolucijo — nekrvavo namreč proti vladnemu sistemu in parlamentarnemu režimu — si je fašizem v naskoku prisvajal pozicijo za pozicijo. Zdelo se je, da je silni val nezadržan in da neusmiljeno zagrne vse, kar bi se mu hotelo upirati. Ali v najlepšem zmagoslavlju je začel naletati na odpor. S takim sicer rahlim odporom — celo ob poklonih fašizmu — so se oglašili popolari. V odgovor na to so sledili poizkusi od strani ministrskega predsednika, ki naj bi tabor popularov razkrojili, posebno pa objavili don Sturzo, ki je dejanski vodilni duh stranke. Ni šlo. Kongres v Turinu se je postavil na stran Sturze in stranka ga je vnočje imenovala z svojega generalnega tajnika.

Nadaljnji znak, da prihajajo skrbi, je v dogodkih v fašistovskem taboru samem. Najgroznejše pa se kaže takimenovano gibanje «Soldino» v Siciliji. Imenujejo ga tako, ker njeja pristaši nosijo v gumbnici desetčetežimski komad s podobo kralja na srednji strani, kakor da hoče to gibanje zahtevati za gibanje med sedanjo vlado in ustavnim kraljestvom. Da se vlada sama zaveda resnobe tega gibanja, priča delstvo, da je dala celo poslanca Lombardo Pellegrino aretirati. (Pozneje so ga seveda izpustili). So znaki, da široke mase v južni Italiji ne soglašajo s sedanjimi vladnimi metodami. In ker to gibanje ne izvira iz kakega strankarskega programa, more zadobiti značaj odpora v masah, kar more postati za fašizem tem nevarnejše, ker so voditelji gibanja vrgli v maso gesto: «zvestobo kralju» in «spoštovanje pred ustavo!» Zato bi moglo to gibanje povzročiti velike notranjepolitične zapletitve. Značilno je tudi, da je vlada samega generalissima Italo Balbo poslala v Aleksandrijo, kjer so dotodkdi zadobili značaj male državljanske

voje. Uverjeni smo sicer, da se vladi posreči zadušiti to gibanje v njega demonstracijskih pojavih. Vsekako pa je to najresnejši pojav proti fašizmu, ker se je postavil na strogo zakonitosti: zvestobo do kralja in spoštovanje do ustave.

In to naj bi bila — dobrohotnost! V dopisu iz Lonjerja v včerajšnji številki je dobila naša javnost živo, pestro in prterseljivo sliko, v kakih razmerah živi in trpi sedaj naše ljudstvo. Imeli so v Lonjerju redolžno prireditev, ki jo je oblastvo dovolilo. Kdo bi si sploh upal ob sedanjih razmerah uprizoriti kak javen nastop brez takega dovoljenja? Vendar so prišli povsem nepoklicani ljudje in zahtevali, naj se jim pokaže dovoljenje! Že v tem dejstvu so drastično označene tukajšnje sedanje razmere. Kako so ves čas prireditve nadlegovali, žalili in izzivali ljudstvo, kako so z nasilnim postopanjem ovirali izvajanje programa, ki ga je oblastvo odobrilo — vse to je živo opisano v včerajšnjem dopisu iz Lonjerja. V spopolnitem naj zabeležimo še kričeče dejstvo, da so oni nasilniki vsako toliko nasilno zahtevali, naj godba svira to ali ono pesem, ki ni bila na programu! So torej zahtevali, naj se prireditelj ne drži programa, ki ga je oblastvo dovolilo! Tu je mučno vprašanje: kdo je sedaj pri nas gospodar: ali kraljeva oblastva, ali pa — oni drugi? Odgovor na to mučno vprašanje je podan v dejstvu, da ni bilo blizu nobenega organa istih oblastev, da so torej državno avtoriteto zastopali le — oni drugi! Potem takem bi se zdelo, da imamo dve vladi: eno, ki — če je posebno milostna — dovoljuje, in drugo, ki je dejanski dovoljenje razveljavljala! In take — neverjetnosti — neverjetnosti vsaj v vsaki urejeni državi — se dogajajo istočasno, ko nam «Piccolo» prisađa, da oni ne sovražijo našega ljudstva, in ko nam «Era Nuova» zagotavlja celo «dobrohotnost». Hvala lepa na taki «do-

brotnosti, nam kliče le v zavesti, da so v razpoloženju napram našemu ljudstvu res vsi — una famiglia!

Zakon o obveznem sprejemanju vojnih invalidov na delo razgledna na nove pokrajine. Uradni list "Gazzetta ufficiale" z dne 25. marca 1923 št. 954, s katerim se razgledno na nove pokrajine zakoni, kateri urejajo obveznost delodajalcev, da sprejmejo vojne pohabljenca na delo. Ta obveznost obstoji za vse delodajalce, kateri imajo več nego 10 delavcev. Kdor ima pri sebi zaposlenih od 10 do 20 delavcev, mora sprejeti 1 invalida, ter za vsakih nadaljnjih 20 delavcev, ali del tega števila, zopet 1 invalida. Delodajalci prijavijo število svojih delavcev teritorialni komisiji za posredovanje dela; tam se prijavijo tudi brezposelni pohabljenca, katere potem komisija dodeli tistim delodajalcem, kateri imajo od zakona predvidene predpogoje.

Nekaj izrednega bo za Tržačane matineja, ki se bo vršila jutri ob 10. uri zjutraj v dvorani "Del. kons. društva" pri Sv. Jakobu in koncert ob 4. popoldne na Kontovelju. K izredno bogatemu — delovno novemu — programu iz naše vokalne literature, ki ga je skrbno izbral Srečko Kumar, bo dodan na Kontovelju še Brahmsov trio za violino, violo in klavir in slika iz Hlapca Jerneja. Pri koncertu sodeluje ženski, moški in mešani zbor učiteljske zveze, ki je sestavljen iz najboljših pevcev in pevk iz učiteljskih vrst cele Julijske Krajine, poleg tega pianistka Gita Bortolutti, Karol Pahor (violino), Mirko Logar (viola) in pri dramatični sliki Marij Sila in Albert Sirok. — Vsak nov koncert je za zbor Zveze nov uspeh, zato ni čudno, da zanimanje za ta dva koncerta ne raste samo pri nas, ampak tudi pri Italijanih. Na koncert so povabljeni tudi italijanski glasbeniki in kritiki, ki izpregovorijo v italijanskih listih o naši pesmi in o učiteljskem zboru.

Sedeži za matinejo in koncert učiteljske "Zveze" so v predprodaji v knjigarni Štoka. Na Kontovelju se bodo razprodajale vstopnice in sedeži eno uro pred koncertom.

Vstopnice za koncert pevskega zbora učiteljskih društev prodaja trgovca Kante na Proseku.

Pozdravi vojakov. Podpisani vojaki novinci, nahajajoči se v Bologni, pošiljamo vsem svojim družinam, prijateljem in znanecem najiskrenejše pozdrave z željo da se nas pogostokrat spominjajo potom kakega pisma.

Josip Zustio, Daneu Josip, Dolenc Milan, Puric Josip, Daneu Albert, Sosic Marij, Zlobec Josip vsi iz Opčin. — Josip Klanjšček, Oslavje Gropajc Fran, Slivje — Sosol Fran, Pjuna — Kunavljaj Bruno, Pjuna; Pirjevec Viktor, Orlek; Uršič Josip, Mlinsko; Milic Rudolf, Mali Reben; Maslo Muha, Bač; Sviličig Anton, Bjana; Rončel Silvo, Trst; Uršič Josip, Trst; Pertot Josip, Barkovlje; Kaverčič Josip, Izola; Iskra Ivo, Selo Rovinskoga; Peric Bernard, Trst; Bakijac Andrej, Kanfanar; Rudolf Anton, Crni Vrh; Lampe Viktor, Crni Vrh; Rupnik Andrej, Zalog; Hober Josip, Crni Vrh; Kunc Fran, Gore; Frelik Fran, Idriš; Gorjup Vincenc, Mikola; Andrejasič Josip, Crnotič; Plešnar Rudi, Zalog; Likar Ivan, Col; Mohorič Rafael, Cekovnik; Laznik Alojzij, Gorica; Vogrič Alojzij, Otalež; Govekar Dominik Godovič; Gantar Valentin, Godovič; Gantar Fran, Zovatec; Crnilogar Vincenc, Cekovnik; Prister Matija, Odršenec v Ravnih; Ivančič Mihael, istotam; Cermelj Matevž, Bedajne; Klinc Andrej, Senožeč; Krebelj Anton, Senožeč; Prahovec Anton, Senožeč; Hrovatin Ivan Senožeč; Panitar Alojzij, Hudajuzna; Klačer Anton, Godovič; Erželj Vincenc, Ledine; Jerab Anton, Godovič; Tomine Fran, Crni Vrh; Kavčič Josip, Zabja vas; Kavčič Edvard, Komen; Perič Leopold, Crniče; Faganal Fran, Crniče; Žitnik Anton, Trst; Arkon Josip, Trst; Kavčič Alojzij, Tolmin; Laznik Alojzij, Sempas; Dvogan Mihael, Bistrica; Muha Karel, Bistrica; Slenc Ivan, Bistrica; Zagaj Julij, Trst; Šker Valerij, Trst; Klincek Fran, Trst; Gregorij Vladimir, Dekani pri Trstu; Bertok Ernest, Dekani; Fibel Primož, Starasica; Knafele Ivan, Knežak; Bordon Ivan, Marezige v Istri; Stokovac Fran, Portula; Babič Fran, Koper; Numer Lazar, Koper; Rak Anton, Trst; Pečar Ivan, Trst; Mlakar Ivan, Gore; Kočančič Ivan, Trst; Tedesco Josip, Trst; Riktar Andrej, Trst; Sau Ivan, Koper; Lisica Ivan, Nabrežina; Kodrič Andrej, Crkno; Val Anton, Idrija; Zadnik Anton, Bistrica; Stadija Ivan, Koper; Lukan Ivan Godovič; Rebec Jakob, Divača; Jerab Josip, Trst; Trebek Jakob, Divača; Žerab Fran, Lovratec; Roje Josip, Portula; Setej Andrej, Crniče.

Društvene vesti

Pogrebno društvo v Rojznu bo izplačevalo dividende v nedeljo od 9. do 12. v društvenih prostorih.

MDP — Sv. Jakob, ima danes ob 20 urah sedenec s predavanjem. — Preds.

Sportno društvo "Adria" — Nogometni odsek. Jutri v nedeljo zjutraj skupne vaje, shajališče na Garibaldijevem trgu (pri pošti), točno ob 8 uri odhod na vežbališče. — Vodja.

Iz tržaškega življenja

S steklenimi črepinjski se je poročila. Pred večerjajim popoldne je zasebnica Josipina Simonich, stara 27 let, natakala v svojem stanovanju vino v steklenice, za račun nekoga krmarja. Pri tem postu se ji je steklenica, katero je hotela zamašiti, zdrcila v roki in zenu

bil zmagalec na Dunaju, je v Karlovih Varih med zadnjimi, isto se godi Nemcu Tartakovcu, ki je bil na Dunaju med prvimi. Dolgo časa je bil v Karlovih Varih na prvem mestu Rus Bogoljubov, v zadnjem času pa ga je prehitel drugi Rus, znan Aljehin. Veliko presenečenje sta s svojimi uspehi vzbudila Ager Maroczy in Čeh Réti, katera se v vseh dosedanjih turnirjih nista mogla dokopati na površje. — Turnir v Karlovih Varih bo igran v 17 krogih in se bo kmalu zaključil. 15. krog je ravnokar doigran in izkazuje sledeče stanje: Aljehin 11; Bogoljubov, Maroczy 10; Réti, Treybal 9½; Grünfeld 9; Nemcovič, Teichmann, Yates 8½; Tartakower 8; Tarrasch 7; Rubinstein, Wolf 6. Šamisch 5½. Naš rojak dr. Vidmar se tega turnirja ni udeležil.

Brezplačno se je hotel odpeljati v Ameriko. Brezposelni Matej Viscovich, doma iz Labinja v Istri, je že del časa zaman iskal zaslužka v našem mestu. Končno je uvidel, da zanj ni več kruha v domovini, zato je sklenil poskusiti svojo srečo v tujini. Ni imel denarja, da bi izvršil svoj sklep, a lačni želodec ne izbira sredstev. In moč se je pred sinočnjim na tihem splazil na parnik "Argentina", ki je zasidran v stari prosti luk, kateri bo v kratkem odplul v Ameriko; skrnil se je v skladišču za premož, z upanjem, da bi na ta način brezplačno odjadral v objubljeno deželo — Ameriko. Toda njegov načrt je splaval po vodi, toda ne v Ameriko, kajti nekateri stražniki so pri preiskavanju parnika izsledili Viskovicha ter ga izvelikli iz njegovega skrivališča. Mož je bil izročen pristajniški varnostni oblasti in se bo moral zagovarjati pred sodiščem radi poiskovane sleparije v škodo paroplovne družbe "Cosulich" za znesek 1550 lir; toliko stane namreč vožnja tretjega razreda v Ameriko.

Tako je Viscovich, ki je hotel iskat zaslužka v Ameriki, našel brezplačno zavetje in hrano v zaporu v ulici Coroneo.

Požar v avtomobilski lop. Včeraj zjutraj je nenadoma izbruhnil ogenj v avtomobilski lop, ki se nahaja v ulici Sv. Franciška Ašiškega št. 32, katere je lastnica družba Jog. Tarabocchia in Drug.

Na telefonično obvestilo se je podal na lice mesta oddelek mestnih gasilcev, kateri so z vso vneto začeli gasiti ogenj. Ta je izbruhnil v nekem kotu lope, kjer se je iz neznanega vzroka, vnel kup umazanih cunj; ogenj se je kmalu razširil in začeli so gorati tudi kavčukovi avtomobilski obroči in par vrčev polnih benzina, ki so se nahajali tam v bližini. V sled velike množice lahko gorilnega materiala je bila nevarnost, da ogenj popolnoma uniči lopo. To nevarnost je preprečilo pravočasno posredovanje gasilcev. Po enournem gašenju so popolnoma ugasili ogenj.

Škoda, ki znaša okoli 10.000 lir, je pokrita z zavarovalnico.

Pleskarjev pade. Pleskar Josip Semolich, star 27 let, stanujoč v ul. Valdirivo št. 24, je padel včeraj pri delu z nekoga ogrodka, na katerem je bil zaposlen ter se pri tem ranil na dlani desne roke.

Dobil je prvo pomoč v zavodu "Zelenega križa", kjer mu je zdravnik obvezal rano. Okreval bo v 10. dneh.

Mali tatinski dnevniki. Policijski agenti so pred sinočnjim aretirali 28-letnega Avgusta Zavatto, stanujočega v ulci Concordia št. 6. Mož je imel namreč pri sebi dve posodi iz kitajskega srebra, o katerih ni hotel povedati, kje da jih je dobil.

Po kratkem zaslišanju je bil Zavatta odveden v zapor v ul. Coroneo.

Iz tržaške pokrajine

Podbrdo. Prost. gasilno društvo priredi dne 27. t. m. (nedeljo) veselico na prostem s sledečim sporedom: Satner; Opomin k petju; Nedved; Nazaj v planinski raj; Jože Vole; Na dan sodbe, trodecjanka; Ples. V slučaju slabega vremena se veselica odloži na nedoločen čas, ki se pravočasno naznani. — Odbor.

Vesti z Goriškega

Stoletnica Postojnske jame se obhaja jutri na slovesen način. Iz Trsta vozita dva posebna vlaka z znano vožnjo čez, tudi vstopnina v jamo je znižana za polovico, tako, da je vsem slojem dana prilika, ogledati si podzemeljske čudeže ob bajni razsvetljavi (pol milijona sveč). Preskrbljeno je tudi za najrazličnejše zabave.

Gospodarstvo

IV. vzročni semenj v Libercu (Reichenberg) se bo vršil od 11. do 19. avgusta t. l. Priprave so že v polnem teku in iz zanimanja, ki vlada na Čehoslovskem in v inozemstvu, se lahko pričakuje popolen uspeh sejma. V prvi vrsti bodo zastopane sledeče industrije: tkanine, stroji, avtomobili, živila, porcelan in steklo, kemične industrije in dr. Obiskovalci sejma bodo imeli sledeče popuste: na italijanskih železnih 20%, na jugoslovanskih 50%, na čehoslovanskih 33%. Natančne informacije daja čehoslovski konzulat v Trstu, Viale Regina Elena 29, ter uradni zastopnik sejma v Trstu R. Svoboda & Co., Via Torre Bianca 25.

Šah

Mednarodni šahovski turnir v Karlovih Varih. Že par tednov zasleduje šahovski svet z zanimanjem veliki šahovski turnir, ki se odigrava v Karlovih Varih. Udeležujejo se v glavnem isti mojstri, kateri so se bili zbrali to zimo na Dunaju in ravno ta okolnost omogoča spoznanje, da je tudi za šahiste igralska sreča vpočeta ali vsaj, da imajo tudi šahisti svoje dobre in slabe dneve. Poljak Rubinstein, ki je

bil zmagalec na Dunaju, je v Karlovih Varih med zadnjimi, isto se godi Nemcu Tartakovcu, ki je bil na Dunaju med prvimi. Dolgo časa je bil v Karlovih Varih na prvem mestu Rus Bogoljubov, v zadnjem času pa ga je prehitel drugi Rus, znan Aljehin. Veliko presenečenje sta s svojimi uspehi vzbudila Ager Maroczy in Čeh Réti, katera se v vseh dosedanjih turnirjih nista mogla dokopati na površje. — Turnir v Karlovih Varih bo igran v 17 krogih in se bo kmalu zaključil. 15. krog je ravnokar doigran in izkazuje sledeče stanje: Aljehin 11; Bogoljubov, Maroczy 10; Réti, Treybal 9½; Grünfeld 9; Nemcovič, Teichmann, Yates 8½; Tartakower 8; Tarrasch 7; Rubinstein, Wolf 6. Šamisch 5½. Naš rojak dr. Vidmar se tega turnirja ni udeležil.

Borna poročila.

Trst, 18. maja 1923

Consulich	323
Dalmatia	355
Gerolmich	1320
Libera Triestina	408
Lloyd	1405
Trstino	725
Martinoli	135
Oceanis	185
Premuda	580
Tripostoli	306
Ampela	500
Cement Dalmatia	333
Cement Spalato	257

Valuta na tržaškem trgu.

ogrske krome	0.40	0.45
avstrijske krome	0.0299	0.03
čehoslovške krome	61.40	61.70
dinarji	21.50	21.70
leji	9.75	10.25
marke	0.0440	0.0475
dolarji	20.4750	20.5750
francoski franki	136.75	137.25
švicarski franki	369.	371.
angleški funti papirnati	95.20	95.40

Poslano

Na "Poslano" z dne 14. t. m. podpisano od Dr. Cicero Michelangelo, zdravnika v Postojni, odgovorjam da bode pristojna oblast sodila, kdo nosi odgovornost za pričeta in nekončana dela tekom mojega delovanja v Postojni.

Sežana, 17. V. 1923.

Milan Perhavec, zobotehnik.

Radi prisiljenega in zato nenadnega mojega odhoda iz Postojne se nisem mogel osebno posloviti od vseh dragih mi Postojčanov, kateri so mi v vsej dobi mojega bivanja v njih sredi izkazovali obilo zaupanja in prijateljstva.

Zato tem potom kličem: zdravo!

Sežana, 17. V. 23.

Milan Perhavec, zobotehnik.

Mali oglasi

BABICA diplomirana sprejema noseče na dom. Ljubezniva oskrba. Tajnost zajamčena. Corso Garibaldi 23-I. 701

VREMSCINA. Pozor bolni na želodcu! Danes se je nastavila najboljša, pristna vremščina iz vinogradov izpod Vremščice. Komur je mari, da si za trajno okrepa želodec, naj prihiti v Matavun št. 8, gostilna Janko Gombac. 698

SIVALNI stroj "Singer" zajamčen 5 let, se prod. Coroneo 1, mehanik. 699

TRGOVSKO izobražena gospodična, 23 let stara, z več tisoči lir premoženja, želi znanja v svrhu ženitve s trgovcem ali obrtnikom. Le resni in trezno misleči gospodje imajo prednost. Ponudbe s sliko na upravnitvo pod "Resnost št. 27." Tajnost strogo zajamčena. 700

POSTELJE, chiffoniers 220.— nočne omarice 50.— vzmeti, žimnice iz morske trave in volne, popolna solidna soba L 900.— Fondria 3 677

HARMONIKA trivrstna, znamke "Lubes" se prod. Peter Beton, Il. Bistrica. 678

KROJASKA oprema, popolna, skoraj nova, se ceno prod. Kupec lahko eventuelno vodi obrt dalje. Naslov pri upravnitvo. 680

NAZNANILO. Obiskovalcem semnja v Bazovici se naznanja, da se bo vršil redni mesečni semenj mesto 20. maja, 21. t. m. to je na binkoštni pondeljek. Za obilno udeležbo se priporočajo domači obrtniki. 690

KRONE IN GOLDINARJE plačujem vedno dve stotniki dražje, nego drugi kupci. Via Ponders št. 6, I. 44

SREBRNO, zlato in briljante plača več kot drugi Perlot, via S. Francesco 15, II. 45

KUHINJA, zadnji model, z marmorjem, se prod. Molino grande 11, I. 697

PREPARATE za olepšanje kože, za zobe, proti izpadanju las, neškodljive barve za lase ima lekarna v Il. Bistrici. 29/4

ZLAT, srebrn in papirnat denar se kupuje in prodaja po zmernih cenah. Menjalnica via Giacinte Gallina 2, (nasproti hotela Montecenisio). Telefon 31-27. Govori se slovensko. 25

POZOR! Krome, korale, zlatu, platinu in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Bellei Vita, via Madonna 10, I. 32

Lepo industrijsko podjetje v Sloveniji,

tik večjega mesta, turbinska in parna žaga, električna centrala in tovarna lesnih izdelkov, se po ugodni ceni prod.

Dopisi pod "Industria", na anončno ekspedicijsko Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 26/12

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Sv. Petru na Krasu se bo vršil 21. maja t. l. in ne 21. junija, kakor je bilo pomotoma javljeno v "Edinosti" št. 112. 259

Posvetna na prodaj v Sloveniji:

Krasna kmetijska posestva 16 oral, lepa hiša, 4 sobe, s pohištvom, živi in mrtvi inventar, približno 60.000 lir. Krasna posestva, vila z 10 sobami, 10 oralov, 2 vrelca kisle vode, ves inventar, stroji, velik promet, približno 100.000 lir, veleposestva, graščine, mala in srednja kmetijska posestva, več gozdnih posestev, gostilne, trgovine, mlini in žage, hiše, vile itd. itd.

Realitetna pisarna Arzenšek, Celje, Kralja Petra ul. 22. 203

ZAHVALA.

Podpisani se najtopleje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, posebno pa prečastiti duhovščini in pevskemu zboru bralnega in pevskega društva, darovateljem vencev, in vsem, ki so spremlili našo ljubo mamico, svakinjo in sestro

Jožefo Kosovel

na njeni zadnji poti.

ČRNICE, dne 15. maja 1923.

Marija por. Pihuta, Edvina, hčeri. Janko, sin. Ignacij, zet. (260) Zalujoči ostali.

ČEVLJARNICA FORCESSIN

Sv. Jakob 211
Via G. Caprin št. 5.

Velika izbira obuvala za moške, ženske in dečke.

Specialiteta: otroški čevlji.

Prilika za birmo!!

30% / 0 znižana vozna cena za vse vlake v POSTOJNO

na binkoštno nedeljo.

V proslavo stoletnice ljudska veselica v jami.

50% / 0 znižana vstopnina v JAMO

PODLISTEK

WILKIE COLLINS:

Gospa v belem 81

IZPOVEDBE GOSPICE HALCOMBE

Ko sem prišla bliže, me je zaslišala in se obrnila k meni.

Kri mi je zastala v žilah. Tujka v vrtu je bila gospa Rubelle.

Nisem se mogla zganiti z mesta in beseda ni hotela iz grla. Ona pa je stopila tako malomarno kakor po navadi k meni s cveticami v rokah.

Kaj je, gospa? je vprašala mirno.

Vi ste tu? sem komaj spravila iz sebe vprašanje. Ali niste šli v London? v Cumberland?

Gospa Rubelle je z zlobno-pomilovalnim nasmehom poduhala svoje cvetlice.

Kaj še, je rekla. Niti za trenotek nisem zapustila Blackwater Parla.

Polažoma sem prišla do sapa in se opogumila do naslednjega vprašanja:

Kje je gospica Halcombe?

Gospa Rubelle se mi je zdej zamajala naravnost v obraz rekoč:

Niti gospica Halcombe ni zapustila Blackwater Parla.

Kakšna groza me je tedaj izpreletela!

V tem hipu je prijalh po poti gospod Persival. Z zaničljivim glasom je velel gospo Rubelle, naj me pelje v neobjudeni del hiše, kjer je bila v resnici nastanjena gospica Halcombe.

Ko sem stopila v sobo, je gospica Halcombe spala. Opazovala sem jo v skrbi, ko je ležala v temni visoki, staromodni postelji. Po zunanosti sodeč se njeno stanje, odkar je nisem videla nikakor ni poslabšalo, in priznati moram, da je niso zamemarili, vsaj kolikor sem mogla jaz soditi. Soba je bila otožna, prašna in temna; toda okno (ki je gledalo na dvorišče za hišo) je bilo odprto, da se je soba zračila, in sploh se je videlo, da so napravili, kar je bilo mogoče, da bi bila soba prijetna. Vsa zloba prevare gospoda Persivala se je zvalila na ubogo gospo Glyde. Edino, kar bi se dalo očistiti njemu ali gospo Rubelle glede postopanja z gospico Halcombe, je bilo to, da so jo skrili.

Gospa Rubelle je odpotovala pol ure pozneje proč.

Ponoči sem čula razsajati zunaj gospoda Persivala. Ker sem si prizadevala, da prikrijem skandal pred bolnico, sem še le naslednje jutro zvedela o poteku in vzroku nočnega nemira. Gospod Persival si je dal napreči, nato je skočil na voz ter pognal konja v skok, njegov obraz pa se je zdel v mesečini mrtvaško-bled. Vrtnar je nato čul, kako je zaklical v tujku parka, ker ni prišel takoj ven in mu ni

zadosti hitro odprt vrata. Nato so kolese v blaznem diru oddrdrala, potem je postalo vse tiho — drugega ni vedel nič.

Naslednjega dne, morda je bilo tudi nekaj dni pozneje, (ne vem več natanko) je pripeljal hlapec iz stare gostilne v Knowlesbury — našim najbližjem mestu — voz nazaj. Povedal je, da se je gospod Persival tam ustavil in da je pozneje nadaljeval potovanje z vlakom — kam, tega ni moč vedeti. Od tedaj nisem dobila ne po njem ne po nikomer nikake vesti več o gospodu Persivalu Glyde, tudi ne vem, če se nahaja v tem času na Angleškem, ali če drugje. Od onega večera, ko je pobežnil kot zločinec iz lastne hiše, se nisva več srečala, in jaz molim Boga in upam, da se tudi v bodočnosti več ne srečava.

Gospica Halcombe je le polagoma okrevala vsled zagonetnih vestí o dogodkih, o katerih sva ji jaz in doktor Dawson z vso obzirnostjo in previdnostjo poročala. Zapustila sem jo še le tedaj, ko je bila popolnoma dobra. Z drugimi besedami povedano: Z istim vlakom sva se obe odpeljali od one nesrečne hiše. Ločili sva se v Londonu z žalostnimi občutki. Jaz sem šla k neki sorodnici Islington, a gospica Halcombe je odpotovala v Cumberland k gospodu Fairlie.

Dodati mi je le še nekaj vrst, predno zaključim to žalostno izpovedbo. Čut dolžnosti me silí k temu dodatku,